

Aan de gemeenteraad

Op 6 juni 2024 stelde het lid M.Y. Morkoç (GroenLinks) ons schriftelijke vragen over 'Omgeving en medewerkers in gevaar door veiligheidsrisico's bij chemische fabriek in de Rotterdamse haven.'

Inleidend wordt gesteld:

"Naar aanleiding van recent gepubliceerde berichten over de ernstige tekortkomingen bij een chemische fabriek in de Botlek, hebben wij enkele dringende vragen over de veiligheid van werknemers en de impact op de omgeving. Uit onderzoeken van het journalistieke platform Follow the Money blijkt dat de fabriek herhaaldelijk veiligheidsvoorschriften heeft genegeerd, met potentieel gevaarlijke situaties als gevolg.¹ Het is onacceptabel dat bedrijven zo laks met de veiligheid in de haven omgaan, met mogelijk grote gevolgen voor werknemers, het milieu en de bewoners van Rotterdam en omgeving. GroenLinks Rotterdam heeft eerder al aandacht gevraagd voor de externe effecten van de havenindustrie en het belang van de omgevingsdienst DCMR voor het toezicht op milieukwaliteit. Deze situatie uit de nieuwsartikelen baart ons grote zorgen en vraagt om directe aandacht en actie. Daarom stelt GroenLinks de volgende vragen aan het college."

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Herkent het college het geschetste beeld in het artikel? Hoe reflecteert het college hierop?

Antwoord:

¹ Onderzoeksrapport Follow the Money - "Medewerkers en omgeving in gevaar door brandgevaarlijke chemische fabriek in Rotterdam" <https://www.ftm.nl/artikelen/emerald-kalama-grootovertreder?share=0fCuWwinYnDDYw6mphY578VbCAjmlK4bEIFS8iIDwIVbVN%2BDWQSuNI4G33IBhg%3D%3D>

Emerald Kalama Chemicals (nu Lanxess) is een Seveso-bedrijf. Seveso-bedrijven zijn bedrijven waar men gevaarlijke stoffen produceert, verwerkt, behandelt of opslaat. Alle Seveso-bedrijven (voorheen BRZO-bedrijven) worden jaarlijks geïnspecteerd door de samenwerkende inspectiediensten; de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), de Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) en de DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR). De DCMR doet dit namens Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland, die bevoegd gezag Omgevingswet zijn voor Seveso-bedrijven.

Het artikel schetst met name de situatie uit 2021. DCMR geeft namens GS aan dat de gezamenlijke inspectiepartners tijdens de BRZO-inspectie in 2021 hebben vastgesteld dat de situatie bij Emerald Kalama Chemicals niet op orde was. Zij hebben onmiddellijk handhaving ingezet en er is een strafrechtelijk onderzoek gestart. Ondanks een extra investering van het bedrijf zijn tijdens de inspectie in 2022 zware overtredingen geconstateerd. Dat was voor DCMR, NLA en VRR aanleiding om de directie van Emerald Kalama Chemicals te melden dat het bedrijf als zorgbedrijf wordt bestempeld. Dit houdt in dat het bedrijf door de drie inspectiediensten onder extra toezicht is geplaatst.

Vraag 2:

Wat is de huidige stand van zaken omtrent de naleving van veiligheidsvoorschriften op deze locatie?

Antwoord:

We hebben van de inspectiediensten begrepen dat hun verhoogde gezamenlijke inzet zijn vruchten afwerpt. Het bedrijf werkt constructief mee en maakt vorderingen in de uitvoering van het Plan van Aanpak dat zij heeft moeten opstellen ter verbetering van de milieu- en veiligheidsprestaties. Het aantal overtredingen is de afgelopen jaren afgenomen. Op dit moment vinden geen overtredingen plaats. Wanneer een last onder dwangsom destijds te maken had met gedrag wordt deze echter wel voorlopig in stand gehouden. Op die manier wordt ook naleving in de nabije toekomst geborgd.

Vraag 3:

Hoe heeft het college gereageerd op de herhaalde overtredingen en incidenten? Welke maatregelen zijn genomen om de veiligheid op het haventerrein en omgeving te waarborgen?

Antwoord:

In antwoord op vraag 1 is aangegeven dat GS voor deze categorie bedrijven bevoegd gezag Omgevingswet zijn. Het college heeft daarom geen directe rol. Namens de provincie heeft DCMR samen met NLA en VRR adequate handhaving ingezet en het bedrijf in 2022 als zorgbedrijf onder extra toezicht geplaatst. Daarbij is het bedrijf ook de verplichting opgelegd om een Plan van Aanpak op te stellen ter verbetering van de milieu- en veiligheidsprestaties. De voortgang daarvan wordt elk kwartaal door de inspectiediensten gemonitord en met de directie van het bedrijf besproken.

Vraag 4:

Welke stappen worden er ondernomen om de veiligheid van de werknemers en de omgeving te verbeteren? Zijn er plannen voor aanvullende inspecties of verhoogd toezicht?

Antwoord:

Zie ook de beantwoording bij vraag 3. Het bedrijf is reeds onder extra toezicht geplaatst en elk kwartaal wordt door DCMR, NLA en VRR met de directie van het bedrijf de

voortgang van de uitvoering van hun Plan van Aanpak besproken. Het predicaat zorgbedrijf zal er pas vanaf worden gehaald op het moment dat alle drie de inspectiediensten ervan overtuigd zijn dat de milieu- en veiligheidsprestaties in voldoende mate door het bedrijf zelf zijn geborgd.

Vraag 5:

Hoe zorgt de gemeente ervoor dat bedrijven zoals deze zich houden aan de veiligheidsvoorschriften? Wordt hier het principe “de vervuiler betaald” gehanteerd zodat bedrijven die extra toezicht nodig hebben hier zelf voor opdraaien?

Antwoord:

DCMR treedt op volgens de Landelijke Handhavingsstrategie. Dit betekent dat vervolgstappen en sancties worden afgemeten aan de ernst van de overtreding en het gedrag van het bedrijf. Er is geen systematiek in Nederland waarbij bedrijven moeten betalen voor overheidstoezicht. Het is wettelijk in deze situatie niet toegestaan om leges te heffen voor toezicht en handhaving. Wel worden er lasten onder dwangsom opgelegd om te bewerkstelligen dat overtredingen door een bedrijf ongedaan worden gemaakt. Wanneer een overtreding niet ongedaan wordt gemaakt, verbeurt het bedrijf de hiervoor opgelegde dwangsom en wordt namens het bevoegd gezag tot inning overgegaan. Voor het bepalen van de hoogte van een dwangsom wordt gekeken naar de zwaarte van het geschonden belang en het (geschatte) financiële voordeel dat de overtreding oplevert.

Vraag 6:

Is het bedrijf Emerald Kalama Chemicals al eerder in beeld geweest bij de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond? Zo ja, welke stappen zijn toen ondernomen om de veiligheid te waarborgen?

Antwoord:

Ja, Emerald Kalama Chemicals is eerder bij de VRR in beeld geweest. Het bedrijf is als Seveso-bedrijf verplicht tot het hebben van een bedrijfsbrandweer. De VRR komt daarom meerdere keren per jaar bij het bedrijf langs voor inspectie. In 2012 leidde de staat van het blussysteem al eens tot enkele weken extra toezicht en in 2017 en 2018 was de staat van de blusmiddelen opnieuw aanleiding voor de VRR om handhavend op te treden. Het bedrijf heeft dit toen afdoende opgepakt, maar in de jaren daarna moest weer enkele malen handhavend worden opgetreden. Dit leidde uiteindelijk in 2021 tot de serieuze zorgen bij de drie Seveso-inspectiediensten over het aanhoudende achterstallig onderhoud.

Vraag 7:

Welke acties worden ondernomen om de omwonenden te informeren over de risico's en maatregelen die genomen worden

Antwoord:

Emerald Kalama Chemicals is als Seveso-bedrijf zelf verantwoordelijk voor communicatie naar de omgeving. Onlangs heeft het bedrijf een bewonersbijeenkomst georganiseerd. Op de website brzoplus.nl bieden de bevoegde gezagen de mogelijkheid om samenvattingen van BZRO-inspecties in te zien. Daarnaast zijn alle CIN-meldingen van bedrijven terug te vinden op de website www.rijnmondveilig.nl/cin-meldingen en publiceert DCMR op hun eigen website [DCMR.nl](https://www.dcmr.nl) over overtredingen en handhavingsbeschikkingen. Op [Rijnmondveilig.nl](https://www.rijnmondveilig.nl) staat ook algemene informatie over risico's van chemische bedrijven en wat te doen bij calamiteiten.

Vraag 8:

Wat is de rol van de gemeente in de samenwerking met toezichthoudende instanties zoals DCMR en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond? Hoe wordt deze samenwerking versterkt om toekomstige overtredingen te voorkomen?

Antwoord:

De gemeente heeft korte lijnen met DCMR en de VRR en deze toezichthoudende instanties werken nauw samen als het om veiligheidskwesties gaat. Die samenwerking is gericht op het voorkomen dat sprake is van een onveilige situatie en verloopt goed. Een versterking van de samenwerking is daarom niet aan de orde.

Overigens is (zoals eerder aangegeven) de provincie bevoegd gezag Omgevingswet voor Seveso-bedrijven en daarom in het geval van Emerald Kalama Chemicals opdrachtgever aan de DCMR. Rotterdam heeft hier dus geen formele rol, maar wordt wel op de hoogte gehouden omdat het een bedrijf betreft dat op ons grondgebied ligt.

Voorts wordt door het raadslid gesteld:

“Vorig jaar gaf de wethouder Zeegers in de commissie aan dat zij geen signalen heeft ontvangen van DCMR dat zij tekorten hebben op hun inzet bij milieucontroles. Uit het Follow the Money artikel komt naar voren dat zogeheten “zorgbedrijven” voor 1,5 tot 2 FTE extra zorgen wanneer zij onder verscherpt toezicht staan. GroenLinks maakt zich al langer zorgen hierover, vandaar dat tijdens het begrotingsdebat 2024 in november 2023 onze motie “Meer DCMR, Minder Vervuilers” ingediend werd en aangenomen.² In deze motie wordt de wethouder opgeroepen om het gesprek aan te gaan met DCMR ter aanvulling van het door het Rijk ingezette Versterkingstraject naar aanleiding van de conclusies van de Commissie Van Aartsen. Deze motie is nog niet afgedaan.”

Vraag 9:

Hoe reflecteert het college op het signaal dat gegeven wordt in het Follow The Money artikel over extra inzet bij de controles uitgevoerd door DCMR?

Antwoord:

Seveso-bedrijven zijn grote en complexe chemische bedrijven. Wanneer deze onder verscherpt toezicht worden gesteld leidt dat voor Gedeputeerde Staten als bevoegd gezag Omgevingswet op dat moment tot extra inzet op toezicht van specialistische kennis. In die gevallen stellen Gedeputeerde Staten extra middelen aan DCMR beschikbaar.

Vraag 10:

Heeft het gesprek met DCMR al plaatsgevonden? Zo nee, kan dit signaal daarin meegenomen worden? Zo ja, is dit signaal toen ook afgegeven?

Antwoord:

De DCMR is op de hoogte van deze motie waarin het college is verzocht om na afronding van het door het Rijk ingezette versterkingstraject met DCMR te bespreken hoe de conclusies van de commissie Van Aartsen zich voor de regio Rijnmond verhouden. Dit Interbestuurlijke Programma (IBP) Versterking VTH-stelsel loopt nog tot 1 oktober 2024.

² 2 Motie ‘Meer DCMR Minder Vervuilers’

<https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Reports/Document/9c027c62-e43d-4cf0-8900-9d1fa3fc9062?documentId=efb706eb-4e55-4667-9058-8c7c694845fc>

In de vergaderingen van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de DCMR zijn de landelijke discussies en ontwikkelingen binnen het IBP vast agendapunt van bespreking. Er is vooralsnog geen aanleiding om te veronderstellen dat het IBP aanleiding geeft om extra capaciteit op toezicht bij DCMR in te zetten.

Voorts wordt door het raadslid gesteld:

“De veiligheid van werknemers en omwonenden moet te allen tijde gewaarborgd worden, vooral in een industriegebied met gevaarlijke stoffen. Wij dringen erop aan dat het college deze kwestie met de prioriteit behandelt en de nodige stappen onderneemt om herhaling van dergelijke incidenten te voorkomen.”

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

R.A.C.J. Simons, L.b.